

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vnivers[a]e Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

12. Quid iuris & oneris pensionarius habeat in pensione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

cumque in dignitate Ecclesiastica constituto, vel Canonico eiusdemque Ecclesia Metropolitana, vel Cathedrali. Imo sunt à memoratis militibus n. 4. concessum est, vt possint transferre pensiones coram persona in Ecclesiastica dignitate posita, & coram Notario & testibus.

Duodecimo queritur, An quando legitima cum facultate pensio transferatur, debeat de ea translatione certior fieri Beneficiarius qui eam soluit: Respondeo intra tres menses eum esse monendum, etiam si ad absentem pensio transferatur: hoc enim vsus obseruat, teste Cassandro dicitur. 10. de reser. & Gigante de pensionibus q. 2. n. 2. Quod si pensio translata in pluribus beneficijs fuerit imposita, is ad quem transferatur, ius habet pro rata portione, ex singulis beneficijs eam exigendi.

Decimotercio queritur, An quando pensionarius, qui percepturus erat pensionem in Natali Domini, obiit in mense Septembrii, fructus illius pensionis pro rata quantitate, pertineant ad heredem pensionarij demortui, an ad eum, ad quem est ante obitum ipsius pensionarij translata? De hac questione agit Caccialupus de pensionibus quaest. 25. & Gigas quaest. 53. & nos etiam supra ex parte diluimus, cum de spolijs Clericorum ageretur. Et quidquid dixerint supradicti duo Auctores, esse Flaminio de reseruat. libr. 6. quaest. 4. num. 47. & 48. In Rota saepe iudicatum est dictos translatae pensionis fructus non esse diuidendos inter heredem pensionarij, & eum, ad quem est pensio translata, sed eos huic posteriori deberi.

Decimoquarto queritur, An is qui pensionem ad alium transfert, tuto possit pro ea translatione pecuniam accipere? De hac questione Gigas quaestione 99. de pensionibus tractans, in vtramque partem argumenta proponit, & tandem concludere videtur nullum Simoniacum crimen admittit eum, qui sic pensionem transfulerit: quoniam pensio, inquit, est ius temporale, profanum, non spirituale.

Nec obstat, ait ille, si cum pensione transferatur quoque regressus ad beneficium: quia vt ius patronatus transit ad alium cum vniuersitate rei, quae venditur, ita & regressus ad beneficium per se vendi non potest: transferatur tamen cum pensione, quae licite venditur. At enim non videtur id esse licitum, quia etiam si quis legitimam habet facultatem transferendi pensionem, non tamen ius eam vendendi: neque enim transfert ad alium rem patrimonij sui, sed pensionem tantum Ecclesiasticam, quam simul cum potestate transferendi habet à Pontifice, ac propterea transferre non ordinaria, sed commissaria, & delegata sibi potestate: non est tamen ei data potestas recepta pecuniam transferendi. Secus est, cum pensionarius locat, vel vendit futuros pensionis fructus etiam ad totum suae vitae tempus: quia tunc non vendit ius pensionis, sed tantum fructus pensionis: vt dixi e. supradicti. q. 11. & in hoc e. qu. 2.

CAP. XII.

Quid iuris, & oneris pensionarius habeat in pensione.

Primo queritur, An soluere pensionarius debeat Annatam? Debet soluere: sic enim vsus obtrinit, quem admodum & Beneficiarius, sed vt ait Gigas de pensionibus. qu. 26. nu. 2. quemadmodum cum beneficij redditus 24. duccatorum Cameralium quantitatem non excedunt, Beneficiarius Annatam non debet: ita ex pensione, quae dictam quantitatem non superat, Annata non soluitur. Sed in hac parte vsus Curiae Romanae seruandus est.

Secundo queritur, An pensionarius officij diuini preces recitare cogatur? Constans est omnium opinio, vt patet ex Gigante q. 30. de pensionibus, ad id nullo iure compelli. Exat nihilominus Constitutio à Pio V. edita, hoc initio: Ad perpetuam rei memoriam, ex proximo Later. Concilio, & habetur apud Nauarrum in Manuals, cap. 25. nu. 122. vbi Pontifex, postquam praecipit, vt Beneficiarius, qui horas omnes beneficij, seu beneficiorum suorum fructus, qui illi, vel illis diebus responderent, si quotidie diuiderentur, dimittat: qui veto Matutinum tantum, dimidiam: qui

caeteras omnes horas, alteram dimidiam; qui harum singulas, sextam partem fructuum eiusdem dici amittat: ad finem subiicit haec verba: Quicumque pensionem, fructus, vel alias res Ecclesiasticas, vt Clericus percipit, eum modo praedicto ad dicendum officium paruum B. Mariae Virginiae decernimus obligatum, & pensionis fructuum, rerumque ipsarum amissionem obnoxium. Haec ibi: Quae Constitutio pensionarios tenet ac ligat.

Tercio queritur, An pensionarius tura conscientia queat pensionem exigere, sine literis Pontificijs expeditis? Respondeo, minime: quoniam sicuti impetrato beneficio à Rom. Pontifice, possessio sine ipsius literis apprehendi non potest: ita post pensionem impetratam, necesse est, vt expendantur literae Pontificiae, & soluat pensionarius minister Pontificijs in Curia laborantibus, quod de more solentur, hoc enim Curiae Rom. vsus obseruat, quamuis pensio beneficium Ecclesiasticum non sit. Gigas de pensionibus q. 34. scribit literas Pontificias ad substantiam gratiae Apostolicae non pertinere, sed solum ad probationem in iudicio, & id ostendit auctoritate Felini, Cardinalis, Gomezij & Cassadori: sed quidquid sit de alicuius gratij impetrata à Papa, & quidquid sit de iure, Curiae Romanae vsus habet, vt pensio exigi non possit sine literis Pontificijs.

Quarto queritur, An pensionarius id quod sibi ex pensione superest, debeat lege iustitiae in pios vsus impendere? Nauar. de redditibus Ecclesiae q. 1. n. 74. & in Apolog. contra Sarrmentum q. 1. monit. 32. tum pensionarium, tum Beneficiarium ad id esse compellendum sentit: quoniam pensio, inquit, est quaedam portio ex beneficij fructibus detracta: sed fructus beneficiorum, cum hoc onere ad quoslibet perueniunt, vt quidquid ex ipsis superfuerit, in pios vsus erogetur.

Caeterum durissima videtur haec Nauarri sententia, & oppositum censet Gigas de pensionibus q. 2. Couar. de testam. e. Cum in officio. nu. 6. Alexander Caccialupus, citans à Gigante, Paul. Rom. de pensionibus q. 8. vers. 1. Ecclesiasticam pensionem Redoan. de spolijs Clericorum q. 5. §. 1. n. 27. & 28. & §. 9. quia dicendum, n. 7. & sag. Nauar. quidquid sit de Beneficiarijs, de quibus suo ioco diximus, pensionarius id facere nullo communi Canonico iure compellitur: quoniam pensio datur tanquam alimentum vitae necessarium, non ratione ministerij alicuius spiritualis; quod si quid ex hoc alimento sibi concessio superfuerit, ipsi acquiritur, & nulli alteri iustitiae lege debetur.

Quinto queritur, An pensionarius de pensionis fructibus possit dum viuunt, suo arbitratu statuerere, ac dum tenetur morbo testari? Duas inuenio opiniones, quarum vna affirmat, quae placuit Giganti de pensionibus q. 52. & Couar. de testam. e. Cum in officio. n. 6. ad fin. & in hac quoque sententiam citat Gigas q. 52. Alexandrum & Caccialupum. Altera opinio negat, quam defendit Nauar. in orat. de redditibus Ecclesiae q. 1. n. 74. & in Apolog. q. 1. monit. 32. & sequitur Sarrmentus de redditibus Ecclesiae par. 3. c. 5. nu. 7. sed prior sententia probabilior videtur, quia Canones & Iura Beneficiarijs solis id facere vetuerunt, tum etiam quia pensiones dantur, vt vitae alimenta, vt habeant se, pensionarij vnde sustententur. At pensiones, dicit aliquis, ex beneficiorum fructibus percipiuntur, ergo perueniunt ad pensionarios cum eodem onere, quod habent in Beneficiarijs. Esto: sed hoc tamen nihil impedit, quia pensionarius non percipit pensionem ratione & iure Ecclesiae cui inferuiat, sed vt portionem quandam ad vitam sustentationem necessariam.

Sexto queritur, An pensio simul cum beneficio haberi nequeat? clarius, An sicut vnum beneficium simul cum alio haberi iure nequit, sic & pensio cum beneficio? Respondeo, Beneficiarijs iure communi esse interdictum, ne quis cum vno beneficio simul alterum habeat: non tamen vt cum beneficio pensionem obtineat.

Septimo queritur, An tura conscientia quis possit plures simul pensiones habere? Non est omni ex parte ratio eadem de pensionibus, quae de beneficijs: in his enim quaedam sunt, quae Canones & Iura, incompatibilia vocant, in

illis vero nulla pensiones Iure communi incompatibiles dicuntur. Sed viz quaestio in eo consistit, An cum iure naturali, & recta ratione pugnet, ut quis plures simul pensiones habeat, cum earum una sufficiat eius vitae commode sustentandae. Quia in re, meo iudicio, id eum recta ratione videtur dissentire: Namque ut non semel à nobis superius est dictum, pensio datur, ut vitae alimentum: ergo si una sufficiat Clerico, quo iure illi præbetur altera? quæ si præbeatur, habebit ille proculdubio alimentorum tantum, quantum pluribus sustentandis sufficiat, quo fiet, ut unus quidam cluatur, alter vero ebrius sit, quod Paulus in Corinthijs minime probabat. Neque tamen negamus, vni plures posse pensiones assignari ob eius merita, videlicet ob literarum generis nobilitatem, insignem vitam, & morum probitatem, & ob multa, & magna in Ecclesiam Romæ merita, atque adeo ob plura in Rempublicam Christianam beneficia, vel ob alias personæ dotes.

Octavo quaeritur, An beneficium possit cum pensione permutari? Respondet communis omnium opinio, non posse, quoniam pensio, Ecclesiasticum non est beneficium: hoc autem cum solo potest beneficio commutari. Gigas qu. 33. de pensionibus. *Cardinalis, Imola, Felini, & aliorum seculus sententiam, docet ideo cum pensione beneficium permutari non posse, quia pensio est quid temporale, & profanum. Verum hoc omisso: asserimus, beneficium simpliciter permutari non posse, quia etiam cum iure ad beneficium, quale ius dat regressus, vel electio, vel nominatio à Patrono facta, beneficium nequit permutari: vnde etiam si pensionarius habeat potestatem à Rom. Pont. transferendi pensionem: non tamen eam cum beneficio permutandi, quia ius non habet in beneficio.*

Nono quaeritur, An qui est excommunicationis vinculo obstrictus, solvere pensionem debeat? Ratio quaestiois est, quia Beneficiarius donec ita irretitus maneat, beneficij fructus non percipit. *ut indicat c. Pastoralis, prope finem, de appell. & docet Innocent. ibid. & Glossa in e. student, distinct. 50. Archid. in e. Adhac, distinct. 32. & Hostiensis in summa. tit. de sent. excom. §. Quis sit effectus, circa principium: sed pensio debet ex fructibus, ergo qui fructus non percipit, pensionem non debet. Respondeo, eum scilicet excommunicatione affectum, minime excusari à pensione solvenda, nam ut ait Bart. à Gigante nominatus, in q. 64. n. 4. Sacerdotes, qui excommunicati fructus beneficiorum non percipiunt, debeat censum solvere, quia onera sustinere coguntur, tametsi commoda non percipiant. Sicut, inquit idem Bartolus, qui sua culpa sunt ab urbe eiecti, quamvis suorum bonorum fructus non capiant, debent nihilominus onera solvere. Nec dissentit Baldus, eodem teste Gigante, dicens: Si nobilis ob delictum nobilitatis privilegij spoliatur, debet nobis hominibus onera sustinere, & solvere collectas quas ceteri nobiles solvere coguntur. In his enim ac similibus sententia nocet quod pertinet ad eorum commoda, non tamen onera.*

Decimo quaeritur, An Ecclesia, in cuius fructibus est annua pensio constituta, si vacat, debet pensionem solvere, ut cum eius Rector est à Paganis, vel hostibus captus? Respondeo, eum Gigante q. 65. n. 1. & si q. in litteris Pontificijs, de more hanc clausulam poni: *(Pensionem annuam 20. ducatorum auri de Camera super fructibus, redditibus, & proventus Ecclesie talis per Titium, vel eius Rectorem moderatum, & successores suos in dicta Ecclesia annis singulis persolvendam.)* Ex quib. verbis intelligitur, successores in beneficio, in quo est pensio constituta, eam solvere debere, quia est onus impostum beneficio. Ex quo etiam fit, ut ecclesia vacans; si per economum, vel curatorem, vel alium administratorem regitur, is curare debeat, ut pensio solvatur.

Vndecimo quaeritur, An pensionarius, cui est referuata pensio libera ab omni onere, solvere debeat, si aliquid onus insolitum, & extraordinarium imponatur? Gigas qu. 66. id negat: quia teste, inquit, Bartolo, quando cumque clausula casus aliquos fortuitos excipit, & postea generatim dicitur *(Et quoscumque alios)* intelligitur excipere alios similes expressis non grauiores: eo quod grauiora non vi-

deantur in mentem venisse eis qui contraxerunt. Idipsum docuerunt Angelus, Baldus, Paulus, & ceteri Iuriconsuliti, quos ibidem refert Gigas: Ita ut qui promittit se soluturum impensas, solvere solum debeat consuetas, & moderatas. Verum utcumque se res habeat, in litteris sane Pontificijs ideo hæc solet clausula apponi, ut pensio libera sit à quolibet onere, etiam extraordinario atque insolito.

Duodecimo quaeritur, An Clericus, qui facilius beneficij obtinendi causa, promittit se maiorem pensionem soluturum, quam ferre beneficium queat, tutus sit in conscientia? Minime: quia in cap. Cum Clerici, de pactis, statuitur: ut Clerici, qui maiores solito pensiones promittunt se soluturos, ut facilius Ecclesias consequantur appellatione constante, Ecclesijs eo modo acquisitis spolientur.

Decimotercio quaeritur, Sed quid de eo Clerico, qui vel Parochialem Ecclesiam assequatur, mentitur, fructus excedere summam centum aureorum, ut pensio imponatur: cum tamen reuera eam quantitatem non attingat? Respondeo, hoc etiam condemnari in prædict. cap. Cum Clerici: quia cum in Concil. Trident. prohibeantur pensiones in beneficijs Parochialibus, cum eorum fructus 100. aureorum non superant quantitatem: ideo Clericus mentiendo exprimit, ac fingit beneficij fructus, ut ob pensionem alteri referuatum, facilius beneficium potiat, cum tamen clam cum pensionario conveniat, nihil ei fore solvendum, si fructus ea non fuerint quantitate maiores.

Decimoquarto quaeritur, An pensionarius facere mentionem debeat pensionis, ad quam exigendam ius obtinet, cum beneficium impetrat à Romano Pontifice? Respondeo distinguendo: Aut ille beneficium impetrat iure, & titulo paupertatis, aut secus. Priore modo, debet facere mentionem, alioqui subreptitia literæ iudicantur, cum aliquid taceatur, quod expressum, difficiliorem redderet impetrationem. Posteriore modo, necesse non est fieri mentionem, cum pensio beneficij Ecclesiasticum non sit.

Decimoquinto quaeritur, An pensio possit alicui referuari cum conditione, ut eam dimittat: cum primum fuerit beneficium consecutus ipsius vitæ sustentandæ sufficiens? Respondeo, hanc quaestionem ei non absimilem esse. An liceat Episcopo ita cum Titio pacisci: Dabo tibi quorannis quinquaginta aureos, donec beneficium tibi aliquod contulero. In hac conventionem (ut respondeam quaestioni) aut Episcopus beneficium promittit se daturum Titio pro stipendio, quod in singulos annos erit ei soluturus, & tunc se inlicitè Simoniacè habet proculdubio: nam spirituale promittit stipendij loco alias debiti. Aut gratis beneficium promittit, & sic liber est ab omni Simoniacè vitio: id enim peius est, ac si conveniret cum Titio: Hinc ad tot annos stipendium tibi solvam, postea vero beneficium dabo. Ita & in præsentis quaestione, si Legatus Pontificis habens facultatem referuandi certas pensiones, cum Titio conveniat: Referuabo tibi pensionem annuam 50. aureorum, eo pacto, ut eam dimittas, cum tibi beneficium contulero: male pensionem referuat, quia promittit se beneficium daturum, sub conditione pensionis ab Titio relinquendæ: beneficium autem sub conditione nec conferri, nec promitti potest, cap. vlt. de pactis.

CAP. XIII.

Alia quaestiones de pensionibus diluuntur.

Primo quaeritur, An fructus beneficij, in quo referuatur alteri pensio, eo ipso intelligantur tacita hypotheca obligati pensionario pro pensione sibi solvenda? Hanc quaestionem tractat Gigas de pensionibus quæst. 51. vbi dicit, eam esse pulchram, & tractatam à Ludouico Romano in consil. 388 quod incipit: *In casu propositi thesauris, & à Paulo Castrenf. in consil. 338. cuius initium est: Quia exceptiones, volum. 1. & Felino in c. Ad audientiam 2. de rescrip. Cacciaupo tractat. de pensionibus. qu. 9.*